

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA
SAVIVALDYBĖS CENTRALIZUOTA VIDAUS AUDITO TARNYBA
KORUPCIJOS RIZIKOS VALDYMO VERTINIMAS ŠIAULIŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOJE

VIDAUS AUDITO ATASKAITA

2025 m. gruodžio 1 d. Nr. CV – (22.9)
Šiauliai

- AUDITUOJAMAS SUBJEKTAS:** Šiaulių rajono savivaldybės administracija.
- AUDITUOJAMA SRITIS:** Korupcijos rizikos valdymo vertinimas Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje.
- VIDAUS AUDITĄ ATLIKO:** Savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos vidaus auditorė (vyriausioji specialistė) Jolanta Jokimčė
- VIDAUS AUDITO LAIKAS:** 2025-09-25 iki 2025-12-01
Vidaus audito atlikimo procedūros sustabdytos laikotarpiu nuo
2025-09-29 (1 d. d.)
2025-10-07 (1 d. d.)
2025-10-10 (1 d. d.)
2025-10-21 (1 d. d.)
2025-10-22 (1 d. d.)
2025-11-24 ir 2025-11-25 (2 d. d.)
- VIDAUS AUDITO ATASKAITĄ PATEIKTI:** Šiaulių rajono savivaldybės merui Česlovui Greičiui
Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriui Gipoldui Karkleliui
- SUPAŽINDINTI:** Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus vedėją Ersidą Medžiūniene
Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus vedėją Mindaugą Gedvilą
- ARCHYVUOTI:** Savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos byloje.

I SKYRIUS

IVADINĖ DALIS

1.1 Vidaus audito atlikimo motyvai

Korupcijos rizikos valdymo vertinimo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje vidaus auditas atliktas vykdant 2025 metų Savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos (toliau - CVAT) metinį veiklos planą.

1.2 Vidaus audito vykdytojas ir atlikimo terminas

Vidaus auditą atliko CVAT vidaus auditorė (vyriausioji specialistė) Jolanta Jokimčė. Vidaus auditas pradėtas 2025 m. rugsėjo 25 d., baigtas 2025 m. gruodžio 1 d.

Vidaus audito atlikimo procedūros sustabdytos laikotarpiu nuo 2025-09-29 (1 d. d.), 2025-10-07 (1 d. d.) dėl nacionalinėje sutartyje numatytų garantijų; 2025-10-10 (1 d. d.) ir 2025-10-22 (1 d. d.) dėl dalyvavimo kvalifikacijos kėlimo mokymuose; 2025-10-21 (1 d. d.) dėl komandiruotės; 2025-11-24 ir 2025-11-25 (2 d. d.) dėl nacionalinėje sutartyje numatytų garantijų.

1.3 Vidaus audito apimtis

Korupcijos rizikos valdymo vertinimo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje vidaus auditas atliktas analizuojant 2025 metų veiklą. Siekiant išsamaus vertinimo analizuoti ir peržiūrėti ankstesnių metų duomenys.

1.4 Vidaus audito tikslas

Įvertinti, ar audituojamas subjektas užtikrina vidaus kontrolės veikimą korupcijos rizikos valdymo srityje.

1.5 Vidaus audito metodai

Vidaus auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais reglamentuojančiais vidaus audito veiklą, Savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos metodika.

Vidaus audito įrodymams surinkti taikytos šios duomenų rinkimo ir vertinimo procedūros: teisės aktų ir norminių dokumentų, reglamentuojančių audituojamą sritį, turinio analizė; Šiaulių rajono savivaldybės administracijos interneto svetainėje viešai prieinamos informacijos peržiūra ir vertinimas; pareigybių aprašymuose deleguotų funkcijų įgyvendinimo vertinimas; korupcijai atsparios aplinkos ir prevencijos kūrimo priemonių taikymo tinkamumo ir pakankamumo vertinimas.

Audito metu įrodymai rinkti vadovaujantis nuostata, kad subjektas pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka jų originalus. Jei audituojamas subjektas prašomų pateikti duomenų ar dokumentų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra. Vidaus audito išvadoms pagrįsti vertinti atsitiktiniu būdu pasirinkti ir peržiūrėti dokumentai, todėl vidaus audito ataskaitoje pateiktos tik vidaus audito metu nustatytos aplinkybės. Duomenys, reikalingi vertinimui atlikti, panaudoti tik vertinimo tikslams¹. Vidaus auditorius, atlikdamas vertinimą užtikrina paimtų vertinti dokumentų saugumą, duomenų konfidencialumą.

¹ Vidaus auditorius, atlikdamas funkcijas, vadovaujasi LR Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, patvirtinta vidaus audito metodika ir kitais vidaus audito tarnybos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, atsižvelgiant į tarptautinius vidaus audito profesinės praktikos standartus ir laikantis finansų ministro nustatytų vidaus auditorių profesinės etikos principų.

1.6 Vidaus audito kriterijai

Vidaus audito metu vertinta, kaip laikomasi įstatymų, nutarimų ir kitų teisės aktų nuostatu, turinčių įtakos su korupcijos prevencija susijusiai veiklai, vykdam valstybės deleguotas funkcijas, ar įtvirtinta ir ar funkcionuoja vidaus kontrolės sistema. Vertinimui taikyti šie pagrindiniai kriterijai:

- ar vykdomos kovos su korupcija prevencinės priemonės;
- ar nustatytos ir įvertintos vykdomos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos prevencijos pasireiškimo tikimybė;
- ar patikimai vykdomas kovos su korupcija veiklos planų priemonių įgyvendinimas ir stebėseną;
- ar vykdomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimas, diegiami antikorupcinio elgesio standartai;
- ar veikla, susijusi su deleguotų funkcijų vykdymu sudaro prielaidas korupcijos rizikai pasireikšti;
- ar tinkamai viešinama veikla susijusi su korupcijos prevencija;
- ar tinkamai vykdomi kiti korupcijos prevencijos sritį reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

II SKYRIUS DĖSTOMOJI DALIS

2. KORUPCIJOS SAMPRATA, KOVOS SU KORUPCIJA TEISINIS REGULIAVIMAS

Korupcija - piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudoti sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje² yra plačiai paplitęs reiškinys, keliantis didelį socialinį, moralinį, ekonominį ir politinį susirūpinimą. Jos apraiškos kenkia geram viešajam valdymui, stabdo valstybės ir savivaldybių plėtrą, iškraipo sąžiningą konkurenciją. Galiojanti teisinio reguliavimo ir metodinių rekomendacijų sistema apibrėžia, kaip įstaigų vadovai turi organizuoti korupcijos prevencijos sistemą, kad būtų veiksmingai valdoma korupcijos rizika, o korupcijos prevencija būtų nuosekliai įgyvendinama.

Kovos su korupcija teisinis reguliavimas Lietuvoje grindžiamas šiais pagrindiniais teisės aktais:

- LR Korupcijos prevencijos įstatymas (toliau – KPI) įtvirtina pareigą viešojo sektoriaus institucijoms ir įstaigoms įgyvendinti įstatyme numatytas pagrindines korupcijos prevencijos priemones (korupcijos rizikos analizę, korupcijos prevencijos programų rengimą, antikorupcinį teisės aktų projektų vertinimą ir kt.);
- LR Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas nustato Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau - STT) statusą kaip pagrindinės institucijos, atsakingos už korupcijos prevenciją, tyrimą bei antikorupcinę aplinkos stiprinimą valstybės ir savivaldybių institucijose;
- LR Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas nustato pareigą savivaldybės tarybos nariams, administracijos tarnautojams ir įstaigų vadovams deklaruoti privačius interesus bei vengti situacijų, galinčių sukelti interesų konfliktą;
- LR Viešųjų pirkimų įstatymas reglamentuoja skaidrių, nediskriminuojančių ir konkurenciją užtikrinančių viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą, siekiant išvengti neskaidrių susitarimų bei piktnaudžiavimo;
- LR Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas įpareigoja viešojo sektoriaus subjektus užtikrinti, kad valstybės tarnautojai, politikai ir įstaigų vadovai tinkamai deklaruotų privačius interesus, o deklaracijos būtų viešai prieinamos;
- LR Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 2-283 „Dėl

² LR Korupcijos prevencijos įstatymas, 2 str. 2 d.

korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustato reikalavimus, kaip institucijos turi rengti ir įgyvendinti korupcijos prevencijos veiksmų planus bei kaip atliekamas jų įgyvendinimo vertinimas;

▪ LR Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau - KPT rekomendacijos) pateikia metodines gaires, kaip identifikuoti, įvertinti ir valdyti korupcijos pasireiškimo tikimybę;

▪ LR Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 243 „Dėl teisės aktų projektų antikorporcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“ (2022 m. sausio 8 d. nutarimo Nr. 11 suvestinė redakcija) reglamentuoja teisės aktų projektų antikorporcinio vertinimo tvarką, užtikrinančią, kad rengiant teisės aktus būtų iš anksto įvertinamos galimos korupcijos rizikos;

▪ LST ISO 37001:2017 Antikorporcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės yra tarptautinis standartas, numatantis antikorporcinės vadybos sistemos įgyvendinimo principus, reikalavimus ir gaires organizacijoms;

▪ LR Specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. parengtas „Antikorporcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas“ (toliau – Antikorporcinės aplinkos vadovas)³ - metodinis dokumentas, pateikiantis rekomendacijas, kaip viešojo sektoriaus įstaigose įdiegti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones, užtikrinti jų įgyvendinimą ir nuolatinę priežiūrą.

III SKYRIUS VIDAUS AUDITO REZULTATAI

3. PERSONALO VALDYMO ORGANIZAVIMAS IR KORUPCIJOS PREVENCIJOS SUBJEKTŲ VEIKLOS UŽTIKRINIMAS

Gerosios praktikos patirtis atskleidžia, kad, sutelkus pastangas į korupcijos priežastis, sąlygas korupcijai atsirasti ir kryptingai šalinant korupcijos atsiradimo rizikas, ilgainiui sukuriamas pagrindas skaidrios ekonomikos plėtrai, geresnei viešųjų paslaugų teikimo kokybei, šalies socialinei gerovei.

Audito metu vertinta, kaip Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje (toliau – ŠRSA) organizuojamas personalo valdymas korupcijos prevencijos kontekste bei kaip paskirstytos tarp už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų funkcijos. Analizuota, ar pareigybių aprašymuose aiškiai nustatytos atsakomybės ir funkcijos, susijusios su korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimu, ir ar darbuotojams sudarytos sąlygos tinkamai vykdyti pavestas užduotis.

3.1 Atsakingų už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą asmenų skyrimas

KPĮ nuostatose įtvirtinta bendra pareiga viešojo sektoriaus subjektams įsteigti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus padalinius, skirti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus asmenis arba jiems priskirtinas funkcijas pavesti tam tikriems darbuotojams⁴, kurie

³ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. parengtas „Antikorporcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas“ yra dokumentas, skirtas padėti viešojo sektoriaus institucijoms kurti ir įgyvendinti antikorporcinę aplinką, apibrėžiant svarbiausias sąvokas ir teikiant rekomendacijas, padeda užtikrinti skaidrumą ir atsparumą korupcijai viešajame sektoriuje. 2018 m. parengtas vadovas, remiantis tuo metu galiojusiais teisės aktais, yra svarbus, nes jame pateikiama informacija, kaip atsparumą korupcijai viešajame sektoriuje įgyvendinti praktiškai. 2022 m. LR Korupcijos prevencijos įstatyme, sąvoka „antikorporcinė aplinka“ pakeista į „korupcijai atspari aplinka“, tačiau vadovas išlieka naudingas dokumentas, padedantis suprasti šią sritį.

⁴ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 24 str. 2 d. nuostata, viešojo sektoriaus subjektams privaloma steigti padalinius ar skirti asmenis, atsakingus už atsparios aplinkos kūrimą institucijoje, jeigu šiame viešojo sektoriaus subjekte dirba ar pareigas eina 200 ar daugiau darbuotojų ir jei savarankiška įstaiga (ministerija) neturi padalinio ar subjekto, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą pavaldžiame viešojo sektoriaus subjekte; 3 d.- tuose viešojo sektoriaus subjektuose, kuriuose dirba arba eina pareigas mažiau nei 200 darbuotojų, galima steigti padalinį ar skirti asmenį atsakingą už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą arba funkcijas priskirti kitiems darbuotojams; vadovaujantis 4 d. nuostata,- jeigu nėra paskirto asmens ir funkcijos nepavestos kitiems darbuotojams, korupcijai atsparios aplinkos kūrimą šiame subjekte užtikrina savarankiškos įstaigos (ministerijos) padalinys (asmuo), atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą.

tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi viešojo sektoriaus subjekto vadovui, jų veikla reglamentuota atsakingų subjektų nuostatuose ir (arba) pareigybių aprašymuose⁵. Siekiant, kad korupcijos prevencijos priemonės būtų veiksmingos ir netaptų našta įstaigai, svarbu, kad jų įgyvendinimas būtų pavedamas atitinkamų asmeninių savybių bei specialių gebėjimų turintiems asmenims, kurie atitiktų tam tikrus specialius reikalavimus⁶.

Pastebėjimas: 1. ŠRSA užtikrina teisės aktų nuostatų įgyvendinimą, funkcijos aiškiai paskirstytos, nustatytos atsakomybės, paskirtas asmuo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ir užtikrintas jo nepriklausomumas.

Korupcijos prevencijos įgyvendinimas ŠRSA pavestas Bendrųjų reikalų skyriui. Skyriaus nuostatų 6.5 p. nustatytos pagrindinės funkcijos korupcijos prevencijos srityje. Bendrųjų reikalų skyriaus valstybės tarnautojų ir darbuotojų atliekamos funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose, o atsakomybė reglamentuota darbo tvarkos taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 1155 „Dėl už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų pavyzdinių nuostatų ir pareigybės aprašymo patvirtinimo“ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus (toliau - Administracijos direktorius) 2024 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. AK - 360(4.1E) patvirtintas Bendrųjų reikalų skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas, kuriame nustatyta pareigybės specializacija - korupcijai atsparios aplinkos kūrimas ir, vykdant už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą funkcijas, tiesioginis pavaldumas administracijos direktoriui (įstaigos vadovui). Pagrindinė veiklos sritis – korupcijos prevencija, privačių interesų derinimo kontrolė ir stebėseną, teisės aktų antikorpucinis vertinimas, viena iš funkcijų – kontroliuoti, kaip viešojo sektoriaus subjektų darbuotojai laikosi antikorpucinio elgesio standartų⁷.

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. AK-396(4.1E) patvirtintame Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjo pareigybės aprašymo 19 punkte nustatyta funkcija - „*koordinuoja korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ir dokumentų valdymą įstaigoje*“, užtikrinant, kad šių veiklų įgyvendinimas atitiktų KPI ir kitų norminių teisės aktų reikalavimus.

Nuo 2025 m. vasario 3 d., ŠRSA už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens funkcijas vykdo Bendrųjų reikalų skyriaus vyriausioji specialistė R.D.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 str. 2 d. 4 p. nuostatą⁸, Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. birželio 13 d. sprendimu Nr. T-220 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės antikorpucijos komisijos sudarymo“ sudaryta Šiaulių rajono savivaldybės tarybos Antikorpucijos komisija (toliau – Antikorpucijos komisija), kurios tikslas – pagal kompetenciją koordinuoti Šiaulių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) politikos įgyvendinimą korupcijos prevencijos srityje, išskirti prioritėtines prevencijos ir kontrolės kryptis, nuosekliai įgyvendinant priemones, didinančias korupcijos prevencijos veiksmingumą, kontroliuoti priimtų sprendimų bei korupcijos prevencijos priemonių vykdymą⁹.

Pažymėtina, kad toks atsakomybės priskyrimas atitinka teisinius reikalavimus ir užtikrina, kad korupcijos prevencijos funkcijos būtų vykdomos nuosekliai, koordinuotai ir prižiūrimos vadovybės lygmenyje.

⁵ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 25 str. 1 d., 2 d.; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimas Nr. 1155 „Dėl už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų pavyzdinių nuostatų ir pareigybės aprašymo patvirtinimo“.

⁶ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 25 str. 3 d.; Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. parengtas „Antikorpucinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas“, 99-100 puslapiai. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 5str., 9 str.

⁷ Šiaulių rajono savivaldybės Korupcijos prevencijos 2025 metų veiksmų planas, 8 p.

⁸ Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija: „savivaldybės tarybos komitetų, komisijų, kitų savivaldybės darbui organizuoti reikalingų darinių ir įstatymuose numatytų kitų komisijų sudarymas, jų nuostatų tvirtinimas“.

⁹ Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2025 m. kovo 25 d. sprendimas Nr. T-103 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės tarybos antikorpucijos komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“, 3 p.

3.2 Personalo patikimumo užtikrinimas

Įgyvendinant KPI 17 str. 5 d. nuostatas įstaigos vadovas privalo patvirtinti pareigybių, kurios galimai yra susijusios su korupcijos rizika ir dėl kurių prieš priimant asmenį į pareigas teikiamas prašymas STT pateikti informaciją apie asmens patikimumą, sąrašą. Įstaigos vadovui nepatvirtinus sąrašo, ar į sąrašą neįtraukus pareigybių, į kurias prieš priimant asmenis būtų tikslinga gauti informaciją iš STT (įvertinti asmens patikimumą), prašymas STT negali būti teikiamas. Patvirtintas sąrašas turi būti paskelbtas interneto svetainėje, o pasikeitus organizacinei struktūrai – atnaujintas.

Pastebėjimas: 2. Rizika dėl personalo patikimumo užtikrinimo ŠRSA valdoma, patvirtintas pareigybių sąrašas, dėl kurių prieš priimant asmenį į pareigas bus teikiamas prašymas STT.

Vidaus audito metu nustatyta, kad Savivaldybėje įtvirtintos priemonės leidžia efektyviai valdyti personalo patikimumo užtikrinimo procesą ir mažina korupcijos riziką. ŠRSA užtikrina KPI 17 str. nuostatų įgyvendinimą. Skiriant į pareigas Savivaldybės įstaigų vadovus ar priimant asmenį į pareigybę turinčią KPI nuostatose nurodytų požymių¹⁰, vadovaujamosi patvirtintais tokių pareigybių sąrašais:

- Šiaulių rajono savivaldybės mero 2023 m. kovo 15 d. potvarkiu Nr. M - 9 „Dėl pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją, sąrašo patvirtinimo”;

- Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A - 851 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją, apie asmenį, siekiantį eiti pareigas, sąrašo patvirtinimo”.

Pastebėtina, kad, siekiant personalo patikimumo užtikrinimo, KPI nuostatos taikomos ir įvertinant korupcijos rizikos veiksnius, kurie kyla ar gali kilti asmenims jau einant pareigas ar atliekant deleguotas funkcijas, užtikrinti pagrįstus sprendimus (skyrimo, perkėlimo, atleidimo), valdyti viešųjų ir privačių interesų konfliktus bei užtikrinti, kad pareigas eitų nepriekaištingos reputacijos asmenys, atitinkantys teisės aktų reikalavimus¹¹.

Pažymėtina, kad patvirtinti pareigybių sąrašai, dėl kurių turi būti teikiamas prašymas STT, periodiškai atnaujinami ir skelbiami Savivaldybės interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“- skiltyje „Informacijos apie asmenį surinkimas“.

4. ANTIKORUPCINĖS APLINKOS KŪRIMAS, KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ TAIKYMAS

Vadovaujantis KPI nuostatomis, įstaigos, atsižvelgdamos į savo veiklos pobūdį, dydį bei korupcijos rizikos mastą, siekiant sumažinti korupcijos riziką, privalo įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones. Korupcijai atsparios aplinkos priemonių įdiegimas negarantuoja visiško korupcijos atvejų nebuvimo, tačiau parodo, kad įstaiga taiko sistemingas antikorupcines procedūras, siekia užkirsti kelią neteisėtiems veiksams bei stiprina visuomenės pasitikėjimą jos veikla¹². Siekiant sėkmingai valdyti korupcijos rizikas, savivaldybės privalo ne tik taikyti bendrąsias korupcijos prevencijos priemones, bet ir identifikuoti specifines rizikas, susijusias su jų veikla, (pvz., teritorijų planavimu, statybų leidimais, socialinės paramos skyrimu, viešaisiais pirkimais). Nors teisinis reguliavimas sudaro prielaidas sistemingai mažinti korupcijos tikimybę, jo efektyvumas priklauso nuo realaus priemonių įgyvendinimo bei jų kontrolės.

¹⁰ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 16-17 str. „pareigybė galimai susijusi su korupcijos rizika“;

¹¹ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 15-19 str.; Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 5 str., 9 str.

¹² LST ISO 37001:2017 Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės (tapatus ISO 37001:2016).

4.1 Antikorupcinio elgesio standartų diegimas

Vykdamas KPI 13 str. 1 d. nuostatas, įstaigos privalo turėti pasitvirtinusias antikorupcinio elgesio kodeksą ar taisykles, kuriose išsamiai nustatomi pagrindiniai darbuotojų skaidrios veiklos ir antikorupcinio elgesio standartai, kuriais siekiama užtikrinti sąžiningumą, atsakingumą, korupcijos netoleravimą, taip pat aprašomi pavyzdiniai galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus.

Pastebėjimas: 3. Tinkamas antikorupcinio elgesio standartų diegimas, patvirtintas antikorupcinio elgesio kodeksas ir taisyklės, stiprina korupcijos prevencijos sistemą, užtikrina darbuotojų skaidrios veiklos ir antikorupcinio elgesio laikymąsi.

Audito metu, nustatyta, kad ŠRSA, siekdama užtikrinti KPI nuostatų įgyvendinimą ir formuoti korupcijai atsparią aplinką, yra patvirtinusi vidinius teisės aktus, reglamentuojančius antikorupcinio elgesio, informacijos teikimo, interesų derinimo ir vidaus kontrolės laikymosi taisykles. Vidinių tvarkų suderinamumas užtikrinamas tarpusavyje derinant korupcijos prevencijos, vidaus kontrolės, rizikų valdymo, informacijos teikimo ir elgesio standartų nuostatas, kad jos veiktų vientisai ir nuosekliai, stiprindamos korupcijai atsparią aplinką.

Administracijos direktoriaus įsakymais patvirtinti šie pagrindiniai dokumentai:

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Dokumento pavadinimas	Įsakymo data ir Nr.	Tikslas / turinys
1.	Valstybės tarnautojų ir darbuotojų antikorupcinio elgesio kodeksas	2021-12-31 Nr. A-2434 ¹³	Nustato elgesio principus, skaidrumo, viešumo ir atsakomybės standartus.
2.	Nulinės tolerancijos korupcijai politikos gairės	2023-07-25 Nr. A-1174 ¹⁴	Įtvirtina principą, kad bet kokios korupcijos apraiškos netoleruojamos.
3.	Veiksmų gavus neteisėtą atlygį tvarkos aprašas	2021-09-09 Nr. A-1694 ¹⁵	Apibrėžia pranešimų ir reagavimo tvarką gavus siūlymą ar neteisėtą atlygį.
4.	Informacijos apie pažeidimus teikimo tvarkos aprašas	2019-09-25 Nr. A-1359 ¹⁶	Nustato darbuotojų ir gyventojų pranešimų pateikimo kanalus.
5.	Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas	2023-08-03 Nr. A-1209 ¹⁷	Reguliuoja interesų deklaravimą, tikrinimą ir prevencines priemones.
6.	Asmens duomenų tvarkymo politika	2019-01-25 Nr. A-97 ¹⁸	Užtikrina duomenų apsaugą ir skaidrų informacijos tvarkymą.
7.	Dokumentų valdymo tvarkos aprašas	2024-07-22 Nr. A-735 ¹⁹	Reglamentuoja dokumentų registravimą, saugojimą ir prieinamumą.
8.	Viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra Šiaulių rajono savivaldybė,	2021-06-15 Nr. A-1097 ²⁰	Nustato vidaus kontrolės sistemos principus savivaldybės įstaigose.

¹³ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. A-2434 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų antikorupcinio elgesio kodekso patvirtinimo“.

¹⁴ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. A-1174 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos nulinės tolerancijos korupcijai politikos gairių patvirtinimo“.

¹⁵ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. rugsėjo 9 d. įsakymas Nr. A-1694 „Dėl veiksmų Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje gavus neteisėtą atlygį tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2023 m. rugsėjo 18 d. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo Nr. A-1423 redakcija).

¹⁶ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 25 d. įsakymas Nr. A-1359 „Dėl informacijos apie pažeidimus Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁷ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. rugpjūčio 3 d. Nr. įsakymas A-1209 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁸ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. A-97 „Dėl asmens duomenų tvarkymo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje politikos patvirtinimo“.

¹⁹ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. liepos 22 d. įsakymas Nr. A-735 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos dokumentų valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁰ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 15 d. įsakymas Nr. A-1097 „Dėl viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra Šiaulių rajono savivaldybė, vidaus kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

	vidaus kontrolės tvarkos aprašas		
9.	Antikorupcinio elgesio taisyklės	2025-05-19 Nr. A-471 ²¹	Nustato darbuotojų elgesio standartus ir atsakomybę už jų pažeidimą.
10.	Pasitikėjimo kanalų ir pranešimų nagrinėjimo tvarkos aprašas	2025-08-05 Nr. A-789 ²²	Įtvirtina saugių pranešimų apie pažeidimus pateikimo ir nagrinėjimo tvarką.
11.	Pareigų, kurias einantieji privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas (atnaujintas)	2025-05-22 Nr. A-519 ²³	Užtikrina savalaikį deklaracijų pateikimą ir atnaujinimą.
12.	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašas	2022-02-07 Nr. A-190 ²⁴	Reglamentuoja lobistinės veiklos nustatymo atveju deklaravimo tvarką, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, pareigas, deklaravimo kontrolės užtikrinimą.

ŠRSA antikorupcinės aplinkos vidinis teisinis reglamentavimas.

Vidaus audito metu, atlikus dokumentų vertinimą nustatyta, kad ŠRSA, patvirtintais vidaus teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevenciją ir antikorupcinės aplinkos kūrimą, yra sukūrusi teisinį ir organizacinį pagrindą korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimui, kuris mažina korupcinio pobūdžio rizikų pasireiškimo tikimybę įgyvendinant numatytas prevencines priemones, formuoja darbuotojų netoleranciją korupcijos apraiškoms, užtikrina antikorupcinės elgsenos principų įgyvendinimą, pranešimų sistemos funkcionavimą ir interesų deklaravimo priežiūrą. Darbuotojai yra supažindinti su taikomomis priemonėmis, deklaravimo prievolėmis bei pasitikėjimo kanalais, periodiškai informuojami apie pasikeitimus.

4.2 Atsparumo korupcijai lygio nustatymas

KPI 12 str. numato, kad nustatant atsparumo korupcijai lygį (toliau – AKL) vertinama, kiek ir kokių korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių yra įdiegta viešojo sektoriaus subjekte, šių priemonių diegimo kokybė ir praktinis pritaikomumas bei jas taikant pasiekti rezultatai. Pagal šiuos korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įdiegimo elementus apskaičiuojamas viešojo sektoriaus subjekto AKL.

AKL nustatymo metodiką²⁵ tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Atkreipiame dėmesį, kad ši metodika iki šiol nėra patvirtinta. Kol nėra patvirtintos atsparumo korupcijai lygio nustatymo metodikos, AKL nustatymą galima atlikti įstaigos vadovo sprendimu, atsižvelgiant į informacijos poreikį.

Pastebėjimas: 4. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo sistemingai atlieka AKL nustatymą, taip užtikrindamas korupcijai atsparios aplinkos stiprinimą ir nuoseklų KPI nuostatų įgyvendinimą.

Įgyvendinant KPI 12 str. nuostatas bei siekiant įvertinti antikorupcinės aplinkos skaidrumą, taikomų prevencinių priemonių efektyvumą bei savivaldybės administracijos darbuotojų sąmoningumui daromą įtaką, taikant apklausos metodą, 2023 m. ir 2024 m. ŠRSA atliktas AKL

²¹ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025-05-19 įsakymas Nr. A-471 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. A-2434 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų antikorupcinio elgesio kodekso patvirtinimo“ pakeitimo.

²² Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025-08-05 įsakymu Nr. A-789 patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pasitikėjimo kanalais ir raštu gaunamų pranešimų registravimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašas

²³ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025-05-22 įsakymu Nr. A- 519 atnaujintas Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pareigų, kurias einantys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas.

²⁴ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-02-07 įsakymas Nr. A-190 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁵ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 12 str. 6 d.

nustatymas. Apibendrinus apklausos duomenų rezultatus, ŠRSA kiekvienais metais nustatytas AKL 0,5 balo, o tai atitinka vidutinį atsparumo lygį pagal STT rekomendacijas. AKL vertinimo rezultatai ir išvados patvirtinti administracijos direktoriaus įsakymais²⁶ ir skelbiami interneto svetainės skiltyje „Atsparumo korupcijai lygio nustatymas“.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2025 metų spalio mėnesį už atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo atlieka AKL nustatymą. Vertinimo metu analizuojama, kokios korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės yra įdiegtos Savivaldybėje, kokia jų diegimo kokybė, praktinis taikymas bei pasiekti rezultatai. 2025 m. lapkričio 3 d. pateikta administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1205 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos 2025 metų atsparumo korupcijai lygio nustatymo išvados patvirtinimo“ patvirtinta AKL nustatymo išvada. Nustatytas AKL vertinimo rezultatas 0,7 balo, tai atitinka aukštą atsparumo lygį pagal STT rekomendacijas. Vertinimo rezultatai parodė, kad darbuotojų antikorpucinės aplinkos sąmoningumui taikomos korupcijos prevencijos priemonės daro teigiamą įtaką.

Pastebėjimas: 5. Neatliekama gautų AKL rezultatų analizė siekiant nustatyti taikomų korupcijos prevencijos priemonių poveikį.

Vidaus audito metu nustatyta, kad ŠRSA atlieka AKL vertinimus, tačiau nėra atliekama gautų rezultatų analizė, siekiant nustatyti taikomų korupcijos prevencijos priemonių poveikį antikorpucinei kultūrai ir rizikos veiksnių mažinimui. Siūlome, atlikus AKL vertinimą, analizuoti gautus duomenis ir įvertinti: ar įgyvendintos korupcijos prevencijos priemonės turėjo teigiamą poveikį darbuotojų požiūriui ir atsakingumui; ar sumažėjo rizika neatpažinti korupcijos apraiškų; ar pritaikytos priemonės realiai prisidėjo prie korupcijos rizikos veiksnių mažinimo. Tokios analizės rezultatai leistų įvertinti prevencinių veiksnių efektyvumą, nustatyti tobulintinas sritis ir užtikrinti, kad korupcijos prevencijos sistema būtų orientuota ne tik į formalų priemonių įgyvendinimą, bet ir į realų poveikį korupcijos rizikos mažinimui.

4.3 Teisės aktų projektų antikorpucinis vertinimas

Įgyvendinant KPI 8 straipsnio²⁷ nuostatas ir vadovaujantis LR Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 243²⁸ patvirtintomis Teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo taisyklėmis, valstybės ir savivaldybių įstaigos turi atlikti norminių teisės aktų projektų, kurie reguliuoja visuomeninius santykius, antikorpucinius vertinimus, siekiant nustatyti, ar teisiniame reguliavime nėra korupcijos rizikos veiksnių sudarančių sąlygas korupcijos apraiškoms atsirasti.

Pastebėjimas: 6. Teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo funkcija ŠRSA vykdoma laikantis teisės aktų reikalavimų, užtikrina korupcijos rizikų prevenciją teisėkūros procese.

Audito metu nustatyta, kad Teisės aktų projektų vertinimo funkcija priskirta už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingai Bendrųjų reikalų skyriaus vyriausiajai specialistei, jos atsakomybė nustatyta pareigybės aprašymo 16 p. „Teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka teisės aktų projektų antikorpucinius vertinimus“. Šią funkciją atlieka ir Bendrųjų reikalų skyriaus vedėja.

Antikorpucinės komisijos nuostatų 8.1 papunktyje nustatyta funkcija „<...>savivaldybės tarybos veiklos reglamento nustatyta tvarka Tarybos ir Savivaldybės mero iniciatyva dalyvauja atliekant Savivaldybės institucijų teisės aktų projektų antikorpucinį vertinimą“.

Atlikus dokumentų peržiūrą galima teigti, kad siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo skaidrumą ir užkirsti kelią galimybei pasinaudoti teisinio reguliavimo spragomis, norminių teisės aktų projektų, kurie reguliuoja visuomeninius santykius, antikorpucinis vertinimas ŠRSA vykdomas nuosekliai ir sistemingai, procesas integruotas į teisės aktų rengimo ir sprendimų priėmimo

²⁶ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. A-1566 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės 2023 metų atsparumo korupcijai lygio nustatymo išvados patvirtinimo“, 2024-11-11 įsakymas Nr. A-1133 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės 2024 metų atsparumo korupcijai lygio nustatymo išvados patvirtinimo“.

²⁷ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 8 str. 1 d., 2 d. 3 d.

²⁸ Lietuvos Respublikos vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 243 „Dėl teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

procedūras, antikorupcinio vertinimo pažymos pridamos prie teisės aktų projektų ir viešai skelbiamos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) bei Savivaldybės interneto svetainės skiltyje “Teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas”, taip užtikrinant skaidrumą ir visuomenės informuotumą.

4.4 Korupcijos rizikos veiksnių priskyrimas veiklos sritims, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas

Korupcijos pasireiškimo tikimybė (toliau – KPT) yra prielaida, kad, valstybės ar savivaldybės įstaigai įgyvendinant jai nustatytus uždavinius, gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai. Įgyvendinant KPI 10 str. ir kituose teisės aktuose²⁹ patvirtintų nuostatų reikalavimus, antikorupcinio požiūriu vertinti subjekto veiklos sritį(-is), siekiant nustatyti korupcijos rizikas ir (ar) rizikos veiksnius, įstaigos turi nustatyti konkrečias veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė KPT, identifikuoti šioms sritims priskirtinus korupcijos rizikos veiksnius, sudaryti šių veiklų sąrašus, savo nuožiūra atlikti KPT vertinimus konkrečioje savo veiklos srityje.

Pastebėjimas: 7. ŠRSA korupcijos veiksnių pasireiškimo rizika valdoma, sudarytas veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė KPT, sąrašas, identifikuoti korupcijos rizikos veiksniai ir atliktas KPT vertinimas.

Vidaus audito metu nustatyta, kad ŠRSA KPT nustatymas atliekamas sistemingai, procedūros aiškiai apibrėžtos ir integruotos į korupcijos prevencijos procesus bei vidaus kontrolės sistemą, jų vykdymas reglamentuotas Administracijos direktoriaus įsakymais ir patvirtintais tvarkos aprašais:

- 2025 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. A-54 „Dėl rizikos valdymo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, patvirtintas Rizikos valdymo ŠRSA tvarkos aprašas;
- 2025 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. A-488³⁰ patvirtintas sąrašas veiklos sričių, kuriose galima didelė KPT;
- 2025 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. A-744 „Dėl rizikų valdymo priemonių plano patvirtinimo“ patvirtintas Rizikų valdymo priemonių planas;
- už rizikos valdymo priežiūrą ŠRSA paskirta Teisės ir personalo skyriaus vedėja³¹.

Vadovaujantis KPI nuostatomis ir STT direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 patvirtintu „Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tvarkos aprašu“, 2025 m. ŠRSA atliktas rizikų vertinimas ir nustatytos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didesnė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Vertinimo metu didesnė korupcijos rizika identifikuota Turto valdymo skyriuje, darbuotojams atliekant funkcijas susijusias su turto naudojimu ir valdymu, statinių, patalpų ir jų dalių nuoma bei savivaldybės būsto nuoma. Siekiant sumažinti šių rizikos veiksnių poveikį, atliktas korupcijos rizikos veiksnių pasireiškimo vertinimas šiose srityse ir pateiktos išvados bei rekomendacijos šiems rizikos veiksniams mažinti. Išanalizavus pateiktus KPT vertinimo dokumentus nustatyta, kad analizuotos veiklos sritys vertintos pagal patvirtintus teisės aktuose kriterijus. Vertinimo rezultatai dokumentuoti, išvados patvirtintos administracijos direktoriaus 2025 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. 844 „Dėl korupcijos pasireiškimo nustatymo išvados patvirtinimo“. Išvada paskelbta Savivaldybės interneto svetainėje.

Pastebėjimas: 8. Nepakankamai įvertinamas taikomų priemonių poveikis nustatytų rizikos veiksnių mažinimui.

Atkreipiame dėmesį, kad atliekant KPT vertinimus svarbu neapsiriboti formalia ataskaita ar priemonių paskelbimu. Atlikus vertinimą reikia nustatyti veiksmingas priemones, vykdyti stebėseną ir vertinti jų efektyvumą praktikoje, ne tik fiksuoti, kad priemonė įgyvendinta, bet ir įrodyti, ar ji

²⁹ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 10 str., 11 str.; Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. parengtas „Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas“.

³⁰ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. gegužės 14 d. įsakymas Nr. A-488 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašo patvirtinimo“.

³¹ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. A-54 „Dėl rizikos valdymo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 p.

pasiekė numatytą tikslą bei sumažino arba eliminavo identifikuotus rizikos veiksnius³².

Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą asmuo atsakingai vykdo jam pavestą funkciją, atlieka KPT nustatymą ir laikosi nustatytų procedūrų. Tačiau priemonių veiksmingumo vertinimas dar nėra pakankamai aiškiai apibrėžtas – trūksta konkrečių vertinimo rodiklių, stebėsenos tvarkos ir grįžtamosios informacijos apie įgyvendintų priemonių rezultatus.

4.5 Korupcijos prevencijos veiksnių planas ir priemonių įgyvendinimas

Korupcijos prevencijos veiksnių plano (toliau - KPV) tikslas - užtikrinti nuoseklia, veiksmingą ir tvarią korupcijos prevencijos sistemą. Antikorupcinių priemonių įgyvendinimo programa turi būti vientisa, logiška ir nuosekliai orientuota į korupcijos rizikų mažinimą ir šalinimą, apimanti dvi pagrindines veiklos kryptis - korupcijos prevenciją ir antikorupcinę švietimą³³. Priemonių vertinimo kriterijai turi būti aiškūs, objektyvūs, apskaičiuojami ir pamatuojami, pagrįsti duomenimis, kad būtų galima įvertinti prevencinės veiklos veiksmingumą ir poveikį korupcijos rizikos mažinimui³⁴.

Rengiant planą, įvertinami korupcijos rizikos valdymo rezultatai, atsparumo korupcijai lygio nustatymo duomenys ir kita reikšminga informacija, leidžianti nustatyti prioritetines sritis bei tikslingas priemones. Siekiant įgyvendinti KPV plane nustatytus tikslus, sudaromas Priemonių įgyvendinimo planas (toliau - Priemonių planas) 1-3 metų laikotarpiui.

Pastebėjimas: 9. ŠRSA parengtas „Korupcijos prevencijos 2025 metų veiksnių planas“ atitinka esminių korupcijos prevencijos programų ir planų rengimo rekomendacijų reikalavimus.

Vidaus audito metu, įvertinus ŠRSA direktoriaus įsakymu³⁵ patvirtintą „Korupcijos prevencijos 2025 metų veiksnių planą“ nustatyta, kad planas parengtas vadovaujantis KPI 7 str. nuostatomis, kuriomis įtvirtinta pareiga viešojo sektoriaus subjektams rengti metinius korupcijos prevencijos planus, nustatyti jų tikslus, uždavinius, priemones, vykdytojus, terminus bei vertinimo kriterijus; atitinka STT patvirtintą planų rengimo tvarką³⁶, pagal kurią KPV planuose turi būti numatyta ne tik priemonės, bet ir jų stebėsenos bei vertinimo mechanizmai.

KPV plane aiškiai suformuluoti tikslai, uždaviniai, nustatyti vertinimo kriterijai, numatyti priemonių vykdytojai ir įgyvendinimo terminai užtikrina privalomų prevencijos priemonių planavimą bei įgyvendinimo stebėseną:

- aplinkos analizė atlikta išsamiai, remiantis nacionaliniais ir savivaldybės lygmens tyrimais – identifikuotos korupcijos pasireiškimo rizikos sritys ir veiksniai, aiškiai suformuluotos problemos bei jų sprendimo būdai;
- tikslai ir uždaviniai apibrėžti konkrečiai, nustatyta siekiamybė stiprinti antikorupcinę aplinką ir plėtoti darbuotojų sąmoningumą; kiekvienam uždaviniui numatyti rezultato kriterijai (pvz., AKL lygio gerinimas, darbuotojų deklaracijų patikros, mokymai, viešinimas);
- priemonių plane įgyvendinimo priemonės orientuotos ne tik į formalius rodiklius bet ir į antikorupcinės aplinkos stiprinimą, apima rizikų identifikavimą, kontrolės stiprinimą, deklaracijų analizę, švietimą, viešumą; apibrėžti laukiamo rezultato vertinimo kriterijai ir įvykdymo terminai; nustatyti atsakingi už įgyvendinimą; numatyta ataskaitų teikimo tvarka;
- ataskaitų teikimo terminai suderinti su plane nustatytu laikotarpiu, todėl užtikrinama, kad atsiskaitymas už priemonių įgyvendinimą vyktų už visus kalendorinius metus;

³² Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, suvestinė redakcija nuo 2023-05-16.

³³ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. parengtas „Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas“ 82, 83 psl..

³⁴ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 2-283 „Dėl korupcijos prevencijos veiksnių planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 1 priedas Šakinių, savivaldybių, savarankiškų įstaigų veiklos sričių ir viešojo sektoriaus subjektų korupcijos prevencijos veiksnių planų rengimo gairės.

³⁵ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. vasario 28 d. įsakymas Nr. A-204 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2025 metų veiksnių plano patvirtinimo“.

³⁶ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 2-283 „Dėl korupcijos prevencijos veiksnių planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 1 priedas Šakinių, savivaldybių, savarankiškų įstaigų veiklos sričių ir viešojo sektoriaus subjektų korupcijos prevencijos veiksnių planų rengimo gairės.

- plane identifikuotos korupcijos pasireiškimo tikimybės sritys pagal KPT reikalavimus, nustatyti rizikos veiksniai ir numatytos prevencinės priemonės jiems suvaldyti.

ŠRSA „Korupcijos prevencijos 2025 metų veiksmų planas“ atitinka teisės aktų reikalavimus, kokybiškai parengtas, numatytos priemonės įgyvendinamos, tačiau jis neatspindi anksčiau vykdytos korupcijos programos efektyvumo.

Pastebėjimas: 10. Neatliekamas korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo vertinimas, nedetalūs duomenys kelia riziką tikslingam numatytų KPV plano priemonių įgyvendinimui.

Vienas iš antikorupecinės programos uždavinių yra kasmet vertinti jos priemonių įgyvendinimo rezultatus – atlikti efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimą.

Vidaus audito metu nustatyta, kad sudarant KPV planą neatliekama įgyvendintų korupcijos prevencijos priemonių efektyvumo analizė, todėl nėra aišku, kurios priemonės buvo veiksmingos, o kurios nedavė norimų rezultatų. Tai riboja galimybes įvertinti, ar įgyvendintos priemonės realiai sumažino (ir kiek) korupcijos pasireiškimo tikimybę ir kokį poveikį turėjo antikorupecinės aplinkos stiprinimui. Priemonių įgyvendinimo efektyvumo padidinimui užtikrinti siūlome nustatyti ilgalaikius tikslus ir vertinimo kriterijus, kurie sudaro prielaidas ilgalaikiam antikorupecinės aplinkos stiprinimui, užtikrina aiškiai apibrėžtų tikslų siekimą, tinkamą priemonių įgyvendinimo kontrolę.

Pastebėjimas: 11. Neparengtas ilgalaikis KPV planas, kelia riziką dėl nuoseklaus ir efektyvaus korupcijos prevencijos priemonių taikymo.

Atkreipiame dėmesį, kad ŠRSA yra parengusi KPV planą tik 2025 metams. Nors tai atitinka minimalius teisės aktų reikalavimus, rekomenduotina planą rengti ilgesniam 1-3 metų laikotarpiui, kad būtų užtikrintas tęstinumas ir strateginis požiūris į korupcijos prevencijos politiką. Nepasirengus ilgesnio laikotarpio plano, kyla rizika, kad korupcijos prevencijos priemonės bus taikomos fragmentiškai, nebus užtikrintas jų nuoseklus vertinimas ir efektyvumas, o tai gali turėti įtakos teisės aktų nuostatų įgyvendinimo kokybei ir skaidrumo principo laikymuisi.

Pastebėjimas: 12. ŠRSA laikosi teisės aktų reikalavimų dėl antikorupecinės programos priemonių plano įgyvendinimo ataskaitų rengimo ir teikimo, atsakomybės paskirstymas reglamentuotas, ataskaitos teikiamos laiku.

KPV plano IV skyriaus nuostatos apibrėžia atsakomybę už KPV plane numatytų priemonių įgyvendinimą ir atsakomybę. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo apibendrina iš vykdytojų gautą informaciją, parengia ir iki kiekvienų metų kovo 15 d. Administracijos direktoriui pateikia atskaitą apie priemonių įgyvendinimą bei pasiektus rezultatus. KPV planas ir priemonių įgyvendinimo ataskaitos skelbiamos ŠRSA interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencijos planavimo dokumentai“.

Pagal KPI 7 str. 9 d. nuostatą, <<KPV planų įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja viešojo sektoriaus subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys ir (ar) antikorupecijos komisijos>>. Už proceso koordinavimą ir kontrolę atsakingas Administracijos direktorius. Pastebėtina kad, atsižvelgdama į savo įgaliojimus ir galimybes, Antikorupecijos komisija galėtų aktyviau įsitraukti į antikorupecinės aplinkos kūrimo procesus teikiant pasiūlymus dėl prevencijos tobulinimo. Tokia praktika sustiprintų vidaus priežiūros mechanizmus ir atitiktų Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo gairių (2023 m.) rekomendacijas.

4.6 Antikorupecinio sąmoningumo didinimo, darbuotojų mokymo ir viešųjų bei privačių interesų derinimo įgyvendinimo vertinimas

Antikorupecinio švietimo mokymai – tai tikslingai suplanuotas teorinių ir praktinių užsiėmimų ciklas, skirtas žinioms apie korupcijos reiškinių, jo prevenciją ir atsakomybės formas gilinti. Šių mokymų tikslas – ugdyti darbuotojų atsakomybę, netoleranciją korupcijai bei gebėjimą atpažinti ir valdyti galimus interesų konfliktus³⁷.

³⁷ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 14 str.

Pastebėjimas: 13. *Stiprinamas antikorupecinis sąmoningumas, organizuojami darbuotojų mokymai, bendradarbiaujama su institucijomis, užtikrinama nuolatinė viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė ir stebėseną.*

Vadovaujantis Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo, KPI bei ŠRSA vidaus teisės aktų nuostatomis, antikorupecinio sąmoningumo didinimas vykdomas kaip neatskiriama švietimo ir profesinio ugdymo dalis. Ši funkcija priskirta atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą asmeniui.

ŠRSA darbuotojai periodiškai dalyvauja Vyriausiosios etikos komisijos (toliau – VTEK) ir STT organizuojamuose mokymuose korupcijos prevencijos, interesų konflikto valdymo ir privačių interesų deklaravimo temomis. Siekiant ugdyti darbuotojų antikorupecinį sąmoningumą ir atsakomybę privačių interesų deklaravimo srityje, darbuotojams sudarytos galimybės dalyvauti VTEK parengtuose nuotoliniuose mokymuose temomis „Privačių interesų deklaravimas“ ir „Interesų konflikto indentifikavimas ir valdymas“³⁸.

Darbuotojai, kas trejus metus privalo atnaujinti žinias korupcijos prevencijos, viešųjų ir privačių interesų derinimo bei deklaravimo srityse³⁹. Šis reikalavimas įgyvendinamas naudojantis STT sukurta antikorupecinio švietimo e. mokymų platforma, kuri skirta viešojo sektoriaus darbuotojams savarankiškai tobulinti žinias apie antikorupecinę aplinką, sąmoningumą bei skaidrumo vertybes. Sudarytas asmenų, kuriems 2025 metais privaloma išklausti šiuos mokymus, sąrašas.

2025 m. birželio 16 d. ŠRSA ir Vyriausioji tarnybinės etikos komisija pasirašė Bendradarbiavimo susitarimą Nr. K4-10(3.50E) dėl teisės inicijuoti duomenų patikrinimą, lyginant privačių interesų deklaracijas su PINREG sistemoje gautais duomenimis iš registru. Šio susitarimo tikslas – užtikrinti pavestų funkcijų, susijusių su privačių interesų deklaracijų tikrinimu ir vertinimu, interesų konfliktų rizikų valdymu bei galimų pažeidimų prevencija, vykdymą.

Siekiant užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi yra patvirtinti ir periodiškai atnaujinami pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašai:

- Šiaulių rajono savivaldybės mero 2023 m. gegužės 11 d. potvarkis Nr. M-87 „Dėl pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo“ patvirtinimo;
- Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. birželio 26 d. įsakymas Nr. A-1035 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“. Sąrašas atnaujintas 2024 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. A-1189 ir 2025 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. A- 519.

Šie sąrašai bei visa susijusi informacija apie interesų derinimo tvarką, viešai skelbiama ŠRSA interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“ skiltyje „Privatūs interesai“. Atsakingas asmuo užtikrina, kad deklaracijos būtų teikiamos laiku ir teisingos, taip pat stebi, kaip šių reikalavimų laikomasi ŠRSA ir pavaldžiose įstaigose.

Audituojamu laikotarpiu pažeidimų ar neatitikimų nenustatyta. Viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė ir stebėseną vykdoma reguliariai, dokumentai atnaujinami laiku, informacija viešinama skaidriai.

4.7 Pranešimų apie pažeidimus (vidinio kanalo) veikimo vertinimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau - PAĮ) nuostatomis, visose valstybės ir savivaldybių institucijose privalo būti įdiegti vidiniai informacijos apie pažeidimus teikimo kanalai, užtikrinantys galimybę darbuotojams ar kitiems asmenims saugiai pranešti apie galimus pažeidimus.

³⁸ Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus tarnybinis pranešimas „Dėl vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos parengtų nuotolinių mokymų“ (2025-05-08 ; Reg. Nr. K3-49(3.5E)).

³⁹Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus tarnybinis pranešimas „Dėl antikorupecinio švietimo“ (2025-07-14; Reg. Nr. K3-70(3.5E)).

Pastebėjimas: 14. ŠRSA įdiegta ir tinkamai veikia informacijos apie pažeidimus teikimo sistema (vidinis kanalas), užtikrinamas pranešimų konfidencialumas, aiškiai apibrėžta teikimo, registravimo ir nagrinėjimo tvarka.

ŠRSA įdiegta ir veikia informacijos apie pažeidimus teikimo sistema (vidinis kanalas), atitinkanti PAĮ ir kitų susijusių teisės aktų reikalavimus. Pranešimus apie galimus pažeidimus asmenys gali pateikti keliais būdais – asmeniškai kompetentingam subjektui, elektroniniu paštu, paštu arba per internetinę platformą, taip užtikrinant konfidencialumą, patogumą ir saugumą. Interneto svetainės skyriuje „Pranešėjų apsauga“, pateikta išsami informacija apie vidinį kanalą, jo paskirtį, naudojimosi tvarką, pranešimo formą, taip pat nurodyti atsakingi asmenys ir nuorodos į taikomus teisės aktus.

ŠRSA direktoriaus 2025 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. A-789 patvirtintas „Pasitikėjimo kanalais ir raštu gaunamų pranešimų registravimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašas“, reglamentuoja informacijos apie administracijoje galimai rengiamus, padarytus ar daromus pažeidimus teikimo, registravimo, vertinimo ir sprendimų priėmimo procedūras administracijoje veikiančiu vidiniu kanalu.

Pavaldžioms Savivaldybei įstaigoms sudaryta galimybė naudotis įdiegtu vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, savo interneto svetainėse jos skelbia nuorodas į savo bei centrinį pranešimų teikimo kanalą, taip užtikrinamos skaidrumą ir prieinamumą. Nors sistema veikia tinkamai, tačiau išlieka rizika, kad informacija apie vidinį kanalą nėra pakankamai viešinama arba ne visiems darbuotojams aiškiai suprantama, kas gali riboti pranešimų teikimo galimybes ir mažinti sistemos veiksmingumą. Pažymėtina, kad pranešimų nebuvimas nebūtinai reiškia, jog pažeidimų nėra - tai gali rodyti darbuotojų neinformuotumą arba nepakankamą pasitikėjimą sistema. Todėl reikia stiprinti korupcijos prevencijos veiklą, susijusią su informacijos sklaida, darbuotojų informuotumu ir pranešimų teikimo aktyvumu.

Audito metu nustatyta, kad KPI 2 str. 9 d. nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ŠRSA pastaraisiais metais užfiksuota nebuvo.

4.8 Antikorupcinis visuomenės švietimas ir informavimas

Vadovaujantis KPI 21 str. 1 d. 5 p. nuostata, įstaigos privalo vykdyti korupcijos prevencijos priemones, įskaitant visuomenės švietimą, informavimą bei nustatytą korupcijos atvejų viešą paskelbimą. Pagrindiniai reikalavimai, susiję su informacijos viešinimu, nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtiname Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms apraše⁴⁰ (toliau – Interneto svetainių aprašas). Šio aprašo 21 p. nuostatos numato kokia informacija įstaigos interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“ turi būti skelbiama arba pateikiamos nuorodos į informacijos paskelbimo šaltinius.

Pastebėjimas: 15. ŠRSA užtikrina vykdomų antikorupcinių priemonių viešinimą, skelbiama visa privaloma informacija apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą.

Vidaus audito metu, atlikta Savivaldybės interneto svetainės www.siauliuraj.lt peržiūra, siekiant nustatyti, ar skelbiama informacija atitinka KPI bei Interneto svetainių aprašo 20¹ p. ir 21 p. reikalavimus. Atlikus peržiūrą nustatyta, kad:

- sukurtas atskiras skyrius „Korupcijos prevencija“, kuriame susistemintai pateikiama visa su antikorupcine veika susijusi informacija. Tai užtikrina KPI 21 str. 1 d. 5 p. nuostatos įgyvendinimą dėl visuomenės informavimo ir švietimo;
- išskirtas skyrius „Pranešėjų apsauga“, kuriame pateikiama informacija apie pranešimo kanalus, atsakingus asmenis ir pranešėjų teises, užtikrinant galimybę anonimiškai pranešti apie galimus korupcijos atvejus. Taip įgyvendinami PAĮ ir KPI 21 str. 1 d. reikalavimai;

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2024-01-13).

- nurodyta kontaktinė informacija atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą asmens, kuris koordinuoja korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ŠRSA;
- paskelbti KPV planai ir priemonių įgyvendinimo rezultatai užtikrina veiklos skaidrumą ir atskaitomybę, leidžia visuomenei susipažinti su planuojamomis ir vykdomomis antikorporcinėmis priemonėmis;
- viešai paskelbtos išvados po KPT nustatymo vertinimo atitinka KPI 10 str. 5 d. reikalavimą dėl rezultatų viešinimo apie rizikų vertinimus bei priemones, padedančias spręsti galimus korupcijos atvejus;
- skelbiama informacija ir pateikiamos nuorodos apie teisės aktų antikorporcinio vertinimo procedūras, viešinami vertinimo rezultatai;
- skelbiama išvada apie AKL nustatymo rezultatus;
- pateikta informacija apie veiklos sritis, kuriose identifikuota didesnė korupcijos pasireiškimo rizika, ir taikomos prevencinės priemonės jų valdymui;
- skelbiama informaciją apie pareigybes, į kurias pretenduojant turi būti surinkta informacija apie asmenį, užtikrinant patikimumo ir korupcijos prevencijos principų laikymąsi atrankos procese, laikomasi KPI 17 str. 5 d. reikalavimo;
- viešinami faktai arba pateikiamos nuorodos apie nustatytus ir išnagrinėtus korupcinio pobūdžio pažeidimus, laikantis Asmens duomenų apsaugos ir teisės aktų reikalavimų.

Pažymėtina, kad pateikta informacija susisteminta, aiškiai struktūruota ir reguliariai atnaujinama, taip užtikrinamas viešumo, prieinamumo ir atskaitomybės principų įgyvendinimas, taip pat sudarytos galimybės visuomenei susipažinti su korupcijos prevencijos priemonėmis bei jų rezultatais.

6. VIDAUS KONTROLĒS VERTINIMAS

Korupcijas rizikos valdymas – viešojo sektoriaus subjekto vidaus kontrolės sudedamoji dalis, apimanti korupcijos rizikos veiksnų nustatymą, įvertinimą ir priemonių, kurios mažina korupcijos riziką, parinkimą, jų įgyvendinimą, pasiektų rezultatų vertinimą.

Išnagrinėjus korupcijos prevencijos teisinį reglamentavimą ir praktinį jo įgyvendinimą nustatyta, kad ŠRSA vadovų sukurta antikorupcijos prevencijos politika ir esamos vidaus kontrolės priemonės korupcijos rizikos valdymui, kai kuriose srityse yra nepakankamai veiksmingos, nepilnai užtikrina efektyvų ir racionalų šios veiklos vykdymą.

Kontrolės aplinka. ŠRSA yra sukurta aiški organizacinė struktūra, darbuotojų atsakomybės ir funkcijos apibrėžtos pareigybių aprašymuose, reglamentuotos vidaus teisės aktuose: patvirtintas antikorupcinio elgesio kodeksas, nulinės tolerancijos korupcijai politika, pranešimų apie pažeidimus teikimo tvarka, viešųjų ir privačių interesų derinimo aprašas ir kt.

Darbuotojai supažindinti su taikomomis priemonėmis, deklaravimo prievolėmis ir pasitikėjimo kanalais.

Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą paskirtas atsakingas asmuo, tiesiogiai pavaldus administracijos direktoriui.

Rizikos vertinimas. Rizikos vertinimas veiksmingas, bet tobulintinas: patvirtintas rizikos valdymo tvarkos aprašas, rizikų valdymo priemonių planas bei veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė KPT, sąrašas, nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, atliktas KPT vertinimas, tačiau neatliekama išsami analizė, vertinanti taikomų priemonių poveikį korupcijos rizikos mažinimui, todėl ne visuomet aišku, ar įgyvendintos priemonės buvo veiksmingos - trūksta duomenų analizės ir rezultatų grįžtamojo ryšio.

Pasireiškę duomenų pateikimo vėlavimai parodė, kad rizikų vertinimo ir prevencijos mechanizmai nėra pakankamai įgyvendinti.

Kontrolės veikla. Korupcijos prevencijos procedūros reglamentuotos vidaus teisės aktuose, o jų vykdymas užtikrinamas per KPV planą, KPT vertinimus, AKL nustatymus ir ataskaitų rengimą.

Kontrolės funkcijos aiškiai paskirstytos tarp atsakingų asmenų, užtikrinamas procedūrų formalizavimas, dokumentavimas ir vadovybės priežiūra.

Trūksta aiškios priemonių efektyvumo vertinimo metodikos, nėra nustatyta aiškių veiksmingumo rodiklių ir stebėsenos tvarkos.

Įgyvendinant deleguotų funkcijų veiklą dokumentai tikrinami, duomenys registruojami, sprendimai priimami pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus, tačiau atskirais atvejais vėluojama atlikti procedūras.

Informacija ir komunikacija. ŠRSA užtikrina viešumą – svetainėje skelbiami korupcijos prevencijos planai, jų įgyvendinimo ataskaitos, KPT išvados, pranešėjų apsaugos informacija. Darbuotojai reguliariai informuojami apie taikomas priemones, deklaravimo tvarką, pranešimų kanalus. Vykdamas veiklą bendradarbiaujama su kitomis institucijomis.

Dalyvavimas NMA ir ŽŪM mokymuose užtikrina darbuotojų žinių atnaujinimą ir praktinį jų pritaikymą.

Stebėseną. Korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo stebėseną atliekama - kasmet rengiamos ataskaitos (iki kovo 15 d.), atliekamas AKL vertinimas, vykdoma priemonių įgyvendinimo kontrolė. Stebėseną veiksmingą, bet reikalingas platesnis išsitraukimas ir sisteminis poveikio vertinimas.

Įgyvendinant deleguotas funkcijas, stebėseną vykdoma, tačiau ne visuomet laiku identifikuojami proceso trūkščiai.

ŠRSA vidaus kontrolės sistema audituotose srityse veikia ir atitinka teisės aktų reikalavimus. Korupcijos prevencijos procesai formalizuoti, dokumentuoti ir nuosekliai įgyvendinami. Reikšmingų pažeidimų ar esminių trūkumų galinčių turėti neigiamos įtakos ŠRSA veiklai, susijusiai su deleguotų funkcijų vykdymu ir sudarančių prielaidas korupcijos rizikai pasireikšti nenustatyta. Įvertinus vidaus audito metu surinktą informaciją, atsižvelgus į vidaus audito ataskaitoje pateiktus pastebėjimus ir išvadas, vidaus kontrolė ŠRSA korupcijos rizikos srityje audituojamu laikotarpiu vertinama **gerai**.

IŠVADOS

1. Personalo valdymo ir korupcijos prevencijos veiklos organizavimas ŠRSA atitinka KPI ir kitų teisės aktų reikalavimus - funkcijos ir atsakomybės aiškiai paskirstytos, nustatytos pareigybių aprašymuose ir nuostatuose, paskirtas asmuo atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, patvirtinti pareigybių sąrašai dėl kurių prieš priimant asmenį į pareigas turi būti teikiamas prašymas STT, veiklos koordinavimas užtikrina korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo efektyvumą. (1,2 pastebėjimai)
2. ŠRSA įdiegta reglamentavimo sistema apima visas pagrindines antikorupcinės aplinkos kūrimo sritis – elgesio standartus, informacijos teikimą, reagavimą į pažeidimus, interesų konfliktų valdymą, viešumą ir kontrolės mechanizmus. Šie dokumentai veiksmingai prisideda prie korupcijos rizikų mažinimo, skaidrumo ir pasitikėjimo stiprinimo savivaldybėje. (3 pastebėjimas)
3. ŠRSA įgyvendina KPI 12 str. reikalavimus. AKL nustatymas vykdomas sistemiškai, rezultatai pagrįsti objektyviais duomenimis ir integruojami į savivaldybės antikorupcinės veiklos planavimą nustatant korupcijos prevencijos priemones. (4 pastebėjimas)
4. Neatliekama AKL rezultatų analizė siekiant išsiaiškinti taikomų korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumą, neįvertinamas taikomų korupcijos prevencijos priemonių realus poveikis rizikos mažinimui ir antikorupcinės kultūros stiprinimui. (5 pastebėjimas)
5. Teisės aktų projektų, kurie reguliuoja visuomeninius santykius, antikorupcinio vertinimo procesas sistemingai vykdomas atsakingų asmenų, laikantis KPI 8 str. 1 d., 2 d. ir 3 d. ir LR Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 243 nuostatų. Veiklos procesai nuoseklūs, sprendimų priėmimo procedūros yra dokumentuotos, vertinimo pažymos pridedamos prie teisės aktų projektų, informacija skelbiama viešai per TAIS sistemą ir ŠRSA interneto svetainėje, tai užtikrina sprendimų priėmimo skaidrumą bei korupcijos rizikos veiksnių prevenciją. (6 pastebėjimas)
6. KPT nustatymo procedūra ŠRSA vykdoma tinkamai, laikantis KPI ir STT rekomendacijų: nustatytos rizikos sritys yra aiškiai identifikuotos ir valdomos taikant atitinkamas prevencines priemones; KPT vertinimas atliekamas periodiškai, dokumentuotas ir pagrįstas duomenimis; pateikiamos rekomendacijos dėl rizikų mažinimo, tačiau įgyvendinimo priemonėms taikomas vertinimo procesas turi būti labiau orientuotas į rezultatyvumą, kad būtų galima įvertinti jų realų

poveikį korupcijos rizikos mažinimui. (7, 8 pastebėjimai)

7. Neanalizuojamos KPT vertinimo metu nustatytų rizikų mažinimo ir (ar) korupcijos rizikos veiksnių šalinimo įgyvendintos priemonės. Analizės rezultatai galėtų būti panaudoti sudarant korupcijos prevencijos veiksmų planą. (8 pastebėjimas)

8. ŠRSA „Korupcijos prevencijos 2025 metų veiksmų planas“ atitinka teisės aktų reikalavimus, numato aiškius ir pamatuojamus tikslus, priemones bei vertinimo kriterijus, užtikrina atsakingą įgyvendinimo stebėseną ir skaidrų atsiskaitymą visuomenei. (9 pastebėjimas)

9. KPV plane nenustatyti ilgalaikiai tikslai ir vertinimo kriterijai, kurie leistų sistemingai stebėti korupcijos prevencijos pažangą, užtikrintų nuoseklių priemonių įgyvendinimą, kontrolę ir jų poveikio vertinimą siekiant didesnio veiksmingumo, stiprinant antikorpacinę kultūrą ŠRSA. (10 pastebėjimas)

10. Neparengtas ilgalaikis KPV planas, neužtikrintas tęstinumas ir strateginis požiūris į korupcijos prevencijos politiką. (11 pastebėjimas)

11. ŠRSA laikosi teisės aktų reikalavimų dėl antikorpacinės programos priemonių plano įgyvendinimo ataskaitų rengimo ir teikimo, informacija apie įgyvendintas priemones susisteminta, ataskaitos teikiamos laiku, atsakomybės pasiskirstymas aiškiai reglamentuotas. (12 pastebėjimas)

12. Antikorpacinio sąmoningumo didinimo, darbuotojų mokymų bei viešųjų ir privačių interesų derinimo funkcijos ŠRSA įgyvendinamos tinkamai, laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų. Mokymai organizuojami planingai, bendradarbiaujant su VTEK ir STT, darbuotojai sistemingai supažindinami su korupcijos prevencijos ir deklaravimo principais. Rizikos, susijusios su interesų konfliktais, nustatytos ir valdomos, užtikrinamas korupcijos prevencijos veiksmingumas. (13 pastebėjimas)

13. ŠRSA įdiegta informacijos apie pažeidimus teikimo sistema yra efektyvi ir teisiškai pagrįsta. Per pastaruosius metus korupcinio pobūdžio veikų neužfiksuota, o tai rodo tinkamą prevencinių priemonių veikimą, rizikos veiksnių suvaldymo ir darbuotojų atsakomybės kultūros stiprėjimą, tačiau išlieka rizika, kad informacija apie vidinį kanalą gali būti nepakankamai viešinama arba ne visiems darbuotojams aiškiai suprantama. (14 pastebėjimas)

14. ŠRSA laikosi korupcijos prevencijos skaidrumo principo įgyvendinant antikorpacinę veiklą ir viešinant informaciją apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą. Savivaldybės interneto svetainėje skelbiama informacija atitinka KPI bei Interneto svetainių aprašo reikalavimus, reguliariai atnaujinama, suprantama ir prieinama visuomenei. (15 pastebėjimas)

15. ŠRSA laikosi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, deleguotų funkcijų įgyvendinimas organizuotas tinkamai, atsakomybės pasiskirstymas aiškiai nustatytas ir veiksmingai taikomas. Darbuotojai yra susipažinę su vidaus kontrolės ir vidaus tvarkos dokumentais, atitinka pareigybių aprašymuose nustatytas kompetencijas – turi atitinkamą išsilavinimą, pakankamą darbo patirtį, išsamias žinias apie žemės ūkio paramos administravimą bei gebėjimą taikyti elektronines informacines sistemas praktikoje. (16 pastebėjimas)

REKOMENDACIJOS

1. Patvirtinti ilgalaikį KPV planą. Siekiant užtikrinti KPI 7 str. 7 d. reikalavimą, kad KPV planai turi būti sudaromi remiantis korupcijos rizikos ir atsparumo vertinimų rezultatais, rengiant ŠRSA KPV planą, panaudoti gautų AKL apklausos rezultatų ir KPT nustatymo duomenis, atsižvelgiant į nustatytas stipriausias ir tobulintinas sritis. *(Išvados Nr. 7, Nr. 9, Nr. 10)(Didelės reikšmės rekomendacija).*

2. Periodiškai (ne rečiau kaip kartą per metus) vykdyti priemonių, taikomų identifikuotiems rizikos veiksniams mažinti, efektyvumo vertinimą - ne tik „įvykdyta/neįvykdyta“, bet ir „pasiektas poveikis / rizikos sumažėjimas“; rezultatus įtraukti į metinę KPV plano priemonių įgyvendinimo ataskaitą. *(Išvados Nr. 4, Nr. 6) (Vidutinės reikšmės rekomendacija).*

3. Siekiant išlaikyti pažangų antikorupcinės aplinkos lygį, rekomenduojama atnaujinti teisės aktus (pvz., 2019 m. patvirtintus tvarkos aprašus), kad būtų pilnai suderinti su 2025 m. galiojančia KPI redakcija. *(Išvada Nr. 2) (Mažos reikšmės rekomendacija).*

CVAT vidaus auditorė (vyriausioji specialistė)

Jolanta Jokimčė

Ataskaita pateikta per DVS @vilys.

Vidaus audito rekomendacijų, teiktų vidaus audito ataskaitoje, plano įgyvendinimo nuoroda
<https://www.siauliuraj.lt/struktura-ir-kontaktai/1056/savivaldybes-centralizuota-vidaus-audito-tarnyba/d16>